

Rijn en Maas moeten en kunnen schoner

De recent verschenen jaarrapporten van RIWA brengen de verontreiniging van Rijn en Maas door industriële chemicaliën en afvalproducten, geneesmiddelresten en bestrijdingsmiddelen in kaart. In de afgelopen decennia is de kwaliteit van het rivierwater weliswaar zichtbaar verbeterd, maar steeds meer nieuwe, opkomende stoffen dienen zich aan. Hiervoor zijn vaak nog geen normen vastgelegd. Dit is een zorgelijke ontwikkeling, want de Rijn en de Maas zijn een zeer belangrijke bron voor de productie van drinkwater voor miljoenen huishoudens in Nederland en België.

Toename innamebeperkingen van waterbedrijven

Sommige drinkwaterbedrijven ondervangen de verslechtering van de rivierkwaliteit door de inname van rivierwater te beperken of zelfs helemaal te staken. Over een periode van vijf jaar zien we in de Maas een toename van het aantal dagen dat geen rivierwater kan worden ingenomen tot meer dan 300 dagen in 2016 in Nederland (in België: 4,6 dagen). Na een piek in 2014 zien we in de Rijn nu een afname van het aantal en de duur van de innamebeperkingen tot 6 dagen.

Vervuiling aanpakken bij de bron

De actuele aandacht in de media laat zien hoe groot de belangstelling is bij de consument voor schoon en gezond drinkwater. Voor zowel de Rijn als de Maas geldt dat de aanpak bij de veroorzaker - de bron - het meest effectief en milieuvriendelijk is. Een robuuste vergunningverlening met zorgvuldige normen op basis van het voorzorgsbeginsel is hierbij onmisbaar.

Vergunningen moeten scherper

Bij lozingsvergunningen is te weinig rekening gehouden met de effecten van de lozingen voor de drinkwatervoorziening. Ook nieuwe vergunningen houden niet genoeg rekening met de drinkwaterfunctie van de rivier waarop geloosd wordt. Door klimaatverandering nemen perioden met een lage rivierafvoer toe. In die perioden lopen de concentraties van verontreinigingen op, waardoor de bron voor drinkwatervoorziening sterk onder druk komt te staan. Wat RIWA betreft is dit een zorgelijke ontwikkeling. Het bestaande instrumentarium van vergunningverlening bij lozingen dient correct en volledig te worden toegepast. Ook zijn er voldoende mogelijkheden om door middel van controle en handhaving paal en perk te stellen aan situaties waarbij niet aan wettelijke eisen wordt voldaan. Hiervoor is het echter wel nodig dat:

- Nationale en/of regionale overheden ook daadwerkelijk wettelijke eisen stellen, zoals waterkwaliteitsnormen voor stoffen die drinkwaterrelevant zijn.
- Deze overheden niet moeten wachten op de herziening van de Europese lijst van prioritair stoffen, omdat deze niet gaat leiden tot milieukwaliteitseisen voor drinkwaterrelevante stoffen zolang het toegepaste richtsnoer hierop niet is aangepast.

- Er meer duidelijkheid komt over bevoegdheden en verantwoordelijkheden van overheden ten aanzien van indirecte lozingen. Die overheden moeten daar vervolgens dan ook naar handelen.
- De lozende partij en/of de overheid weet welke stoffen er aanwezig zijn in een lozing. In de praktijk zijn het echter de drinkwaterbedrijven die steeds als eerste lijken te constateren dat er meer stoffen worden geloosd dan bekend verondersteld bij vergunningverlening. Daarom pleiten wij ervoor om de monitoring van lozingen uit te breiden met dezelfde analysetechnieken als die de drinkwaterbedrijven inzetten, inclusief effectmetingen bijvoorbeeld uit de CALUX®-serie.

Hanteer voorzorgsbeginsel, ook Europees

Bronnen voor drinkwater worden ook in de Europese wet- en regelgeving onvoldoende beschermd. De Kaderrichtlijn Water (KRW) schrijft voor dat de waterkwaliteit van oppervlaktewater dient te verbeteren, zodat drinkwaterbedrijven op een natuurlijke wijze drinkwater kunnen produceren. Europese normen houden echter geen rekening met deze eis. RIWA zet via haar lobbywerkzaamheden in op de naleving van het voorzorgsbeginsel: zorgdragen dat nieuwe en opkomende stoffen niet in rivieren terechtkomen, zodat deze er niet uitgezuiverd hoeven te worden.

Incidenten zoals met pyrazool in 2015 maken duidelijk dat er een inhaalslag gemaakt moet worden. In Nederland is het ministerie van IenM daarom een structurele aanpak opkomende stoffen gestart. Hieruit is in 2017 een stappenplan voortgevloeid waarin is vastgelegd wat ieders taak en rol is bij incidenten met lozingen met opkomende stoffen. Het lijkt ons onwaarschijnlijk dat de Nederlandse structurele aanpak voor opkomende stoffen gaat leiden tot normen voor waterkwaliteit, een enkele incident veroorzakende uitzondering daar gelaten.

[Klik hier voor het jaarrapport waterkwaliteit Maas 2016](#)

[Klik hier voor het jaarrapport waterkwaliteit Rijn 2016](#)

Nieuwe directeur en kantoor voor RIWA-Maas

Harry Römgens heeft met ingang van 15 mei 2017 RIWA-Maas verlaten. Hij is opgevolgd door Maarten van der Ploeg (zie foto hiernaast). Het kantoor van RIWA-Maas is per 1 juli 2017 verhuisd van Maastricht naar Rotterdam, in het hoofdkantoor van Evides Waterbedrijf (Schaardijk 150, postcode 3063 NH, ingang B) en het nieuwe telefoonnummer is +31 (0)10 293 62 00.

